

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**A. ΚΕΙΜΕΝΟ****«Η αγάπη: μια νέα πολιτική»**

Η αγάπη είναι σχέση. Οι σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων διακρίνονται σε βαθιές κι επιφανειακές, σε ειλικρινείς και ανειλικρινείς και τελικά σε πραγματικές και μη πραγματικές. Το πρώτο είδος σχέσεων, οι βαθιές και ειλικρινείς, διέπουν άτομα που δεν «επικοινωνούν» απλώς, αλλά ξεφεύγοντας από τα όρια μιας τυπικής κοινωνικής συμπεριφοράς, συνδέονται μεταξύ τους με δεσμούς κατανόησης, αλληλεγγύης, αγάπης. Ο τελευταίος όρος ενέχει ένα βαθύ περιεχόμενο, γιατί προϋποθέτει μια βαθύτερη ψυχική σύνδεση, ώστε να μη γίνεται **διάκριση** ανάμεσα στο «εγώ» και στο «εσύ». Όπως έλεγαν οι παλαιοί, «μια ψυχή σε δύο σώματα». Αυτό σημαίνει ότι η αγάπη πάει πιο πέρα από την αλληλεγγύη και φτάνει στα όρια της αυταπάρνησης. Η αρχαιότητα μας έχει δώσει ένα κλασικό πρότυπο: τον Δάμωνα και τον Φιντία.

Ας δούμε τα πράγματα στην καθημερινή διάστασή τους. Πάντα η συμπεριφορά των ανθρώπων διαμορφωνόταν, ανάλογα με τον χαρακτήρα τους αλλά και τη γνώμη που είχαν διαμορφώσει ο ένας για τον άλλο. Έτσι, σε άλλους φέρονταν ψυχρά και τυπικά και σ' άλλους εγκάρδια και φιλικά. Στην εποχή μας επικρατεί μάλλον ο τυπικός και απρόσωπος τρόπος συμπεριφοράς παρά οι άμεσες σχέσεις, που θα **επέτρεπαν** σχέσεις αγάπης. Μπορεί να έχουμε πλήθος γνωστών αλλά όχι φίλους. Οι καταστάσεις αυτές γεννούν το άγχος, την αποξένωση, τη μοναξιά και το αίσθημα του κενού, που νιώθουν όλοι σχεδόν οι σύγχρονοι άνθρωποι. Έτσι μπορούμε να πούμε ότι ο αιώνας μας είναι «ζωντανό» παράδειγμα εποχής, που οι σχέσεις αγάπης έχουν δώσει τη θέση τους σε σχέσεις συμφερόντων, με αποτέλεσμα την εμφάνιση ψυχολογικών προβλημάτων, με τα οποία για πρώτη φορά έρχεται αντιμέτωπη η ανθρωπότητα. Μπορεί, χάρη στην ιατρική, να καταπολεμήθηκε η φυματίωση, αλλά τη θέση της πήρε η ψυχική φθίση, που λεηλατεί ανελέητα τη ζωή μας.

Χωρίς αγάπη για το συνάνθρωπο ο άνθρωπος είναι καταδικασμένος να γίνει μισάνθρωπος ή μίσος άνθρωπος, να οδηγηθεί στην ψυχική ερήμωση και το **μαρασμό**. Κανένας συγκινησιακός κραδασμός δε δονεί τις χορδές της ευαισθησίας του. Κι είναι δύσκολο ένας τέτοιος άνθρωπος να ενταχθεί ομαλά στο σύνολο και να μετάσχει στις κοινωνικές λειτουργίες. Γιατί αυτό που ονομάζουμε κοινωνική ένταξη, δεν είναι μια ενσφήνωση μιας άψυχης βίδας σε κάτι άψυχο, αλλ' ενσωμάτωση ενός ζωντανού οργανισμού σ' ένα μεγαλύτερο ζωντανό οργανισμό. Και είναι η συμπάθεια και η αγάπη των συνανθρώπων —του άμεσου ή έμμεσου κοινωνικού του περιβάλλοντος— που τον βοηθούν από τα παιδικά του χρόνια να ενταχθεί σε κάποια κοινωνική ομάδα και που τον διδάσκουν ν' ακολουθεί ορισμένους κοινωνικούς κανόνες. Όταν μεταξύ των κοινωνικών μελών δεν υφίστανται ιστοί αγάπης, τότε οι οποιοδήποτε άλλοι δεσμοί θα είναι αυτό που λέει η λέξη: δεσμοί, δηλαδή δεσμά. Κι είναι χαρακτηριστικό πως το παιδί, που δε θα μεγαλώσει μέσα σε κλίμα αγάπης, θ' απαντήσει στην έλλειψη αγάπης με μίσος.

Η αγάπη —σε μια ειδική μορφή— εκδηλώνεται με τη φιλανθρωπία. Η λέξη δηλώνει την αγάπη του ανθρώπου προς τον άνθρωπο, που εκδηλώνεται με πράξεις προσφοράς. Αυτή η προσφορά δίνει τη δυνατότητα σε αρρώστους, ηλικιωμένους, ορφανά, απόρους να ζουν υπό ανθρωπινότερες συνθήκες. Όμως στη σύγχρονη αντίληψη η ελεημοσύνη λειτουργεί ταπεινωτικά γι' αυτόν που τη δέχεται. Τοποθετεί τον φιλάνθρωπο σε υψηλότερη ηθική βαθμίδα και κολακεύει τη ματαιοδοξία του. Γι' αυτό, αν θέλουμε η φιλανθρωπία να μην παίρνει υποβαθμιστικό χαρακτήρα, πρέπει να δώσουμε στην έννοια ένα άλλο περιεχόμενο: μια δυναμική στάση ζωής, έτσι που η κάλυψη των αναγκών των αναξιοπαθούντων μελών της κοινωνίας να μη στηρίζεται στη φιλευσπλαχνία αλλά να είναι υποχρέωση της πολιτείας. Αυτό βέβαια δεν αναιρεί την αξία κάθε **ατομικής** πράξης προσφοράς. Ένας παρηγορητικός λόγος, ίσως είναι πιο μεγάλη βοήθεια από μια υλική παροχή.

Όλα αυτά αποδεικνύουν ότι η αγάπη αποτελεί την κινητήρια δύναμη για την πρόοδο, μια πρόοδο που υπηρετεί τον άνθρωπο στις βαθύτερες ανάγκες του και που δε βρίσκεται στην υπηρεσία αντιανθρωπιστικών επιδιώξεων. Κι ακόμη έχει αποδειχθεί ότι τα άτομα που ζουν χωρίς αγάπη γίνονται κυνικά και αδίσταχτα ή δυστυχημένα και μοναχικά, αναζητώντας σ' όλη τη ζωή τους κάποια υποκατάστατα αγάπης. Στις Βόρειες χώρες, που τα παιδιά εγκαταλείπονται χωρίς την οικογενειακή στέγη και που γενικά οι ανθρώπινες σχέσεις είναι πιο ψυχρές από το κλίμα τους, οι άνθρωποι, για να βρουν ζεστασιά, διοχετεύουν όλο το **πλεόνασμα** της αγάπης τους προς τα ζώα. Όταν δεν πρόκειται για μόδα, η αγάπη αυτή είναι για τους μοναχικούς ανθρώπους υπαρξιακή ανάγκη.

Αλλά προτού οδηγηθούμε σ' ένα νεκρό σημείο, είναι καλό να θυμηθούμε ότι η ευτυχία στη ζωή δε βρίσκεται στη λατρεία του εαυτού μας, βρίσκεται στην αγάπη και τη διακονία των άλλων. Σ' αυτό βρίσκεται το μεγάλο νόημα της ζωής, όπως αποκρυσταλλώθηκε σ' ένα θαυμάσιο στίχο του Γάλλου ποιητή Πωλ Βερλαίν: «Τίποτε δεν είναι, καλύτερο για την ψυχή από το να κάνει λιγότερο λυπημένη μιαν άλλη ψυχή».

Σ. Καργάκος, «Προβληματισμοί»

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. «Τίποτε δεν είναι, καλύτερο για την ψυχή από το να κάνει λιγότερο λυπημένη μιαν άλλη ψυχή.» Να σχολιάσετε την παραπάνω φράση σε μια παράγραφο των 80 λέξεων. (Μονάδες 10)
2. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η πέμπτη παράγραφος («Όλα αυτά αποδεικνύουν ότι ... υπαρξιακή ανάγκη.»); (Μονάδες 4)
3. Να βρείτε τρία παραδείγματα συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας στο κείμενο. (Μονάδες 3)
4. «Το πρώτο είδος σχέσεων, οι βαθιές και ειλικρινείς, διέπουν άτομα που δεν «επικοινωνούν» απλώς, αλλά ξεφεύγοντας από τα όρια μιας τυπικής κοινωνικής συμπεριφοράς, συνδέονται μεταξύ τους με δεσμούς κατανόησης, αλληλεγγύης, αγάπης.»
«Αυτή η προσφορά δίνει τη δυνατότητα σε αρρώστους, ηλικιωμένους, ορφανά, απόρους να ζουν υπό ανθρωπινότερες συνθήκες.»

Στις παραπάνω περιόδους:

α) να αναγνωρίσετε και να δικαιολογήσετε το είδος της σύνταξης των κύριων προτάσεων. (Μονάδες 2)

β) να το μετατρέψετε στο αντίθετό του. (Μονάδες 8)
5. Ποιες σχέσεις συνοχής σηματοδοτούν οι διαρθρωτικές λέξεις «Έτσι» (στη 2η παράγραφο), «γιατί» (στην 3η παράγραφο) και «αλλά» (στην 6η παράγραφο); (Μονάδες 3)
6. Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις **υπογραμμισμένες** λέξεις του κειμένου (διέπουν, αποξένωση, έλλειψη, υποχρέωση, διακονία). (Μονάδες 10)
7. Να δώσετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις **έντονα γραμμένες** λέξεις του κειμένου (διάκριση, επέτρεπαν, μαρασμό, ατομικής, πλεόνασμα). (Μονάδες 10)

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

«Στην εποχή μας επικρατεί μάλλον ο τυπικός και απρόσωπος τρόπος συμπεριφοράς παρά οι άμεσες σχέσεις, που θα επέτρεπαν σχέσεις αγάπης». Με αφορμή την παραπάνω θέση του συγγραφέα να παρουσιάσετε σε μία ομιλία (350 - 400 λέξεων) προς τους συμμαθητές σας και τον καθηγητή των Νέων Ελληνικών τρεις λόγους για τους οποίους θεωρείτε ότι λείπει η αγάπη από τις σχέσεις των σύγχρονων ανθρώπων. (Μονάδες 50)